

Motion till riksdagen 2005/06:K389

av **Ingvar Svensson m.fl. (kd)**

Grundlagsstöd för kriminalisering av enskilds stöd och deltagande i organiserad brottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om grundlagsstöd och följdlagstiftning för kriminalisering av enskilds stöd till eller deltagande i rasistisk organisation, terroristgrupp eller annan organiserad brottslighet.

Bakgrund

Kristdemokraterna har under flera år drivit frågan om att enskilds deltagande i eller stöd till kriminella organisationer bör kriminaliseras. I samband med propositionen om straffansvar för terroristbrott påpekade Lagrådet att det inte är säkert att förslaget om de svenska bestämmelserna om medverkan, försök, förberedelse och stämpling är tillräckliga för att tillgodose de i artikel 2.2 i EU:s rambeslut mot terrorism upptagna kraven på kriminalisering. Lagrådet menade att det inte är övertygat om att denna bedömning på sikt kommer att visa sig hållbar, men ansåg sig inte ha underlag för att motsätta sig att den läggs till grund för bedömningen av lagstiftningsbehovet på denna punkt.

Regeringen hävdade att det inom ramen för det lagstiftningsarbetet inte fanns underlag att ta ställning i den frågan, utan att den får övervägas i annat sammanhang. Kristdemokraterna har godtagit den slutsatsen i detta sammanhang. För att undanröja alla tvivel, bland annat för att frågeställningen aktualiseras i andra internationella sammanhang, men också för den inhemska situationen, bör dock regeringen utreda åtgärder för att få ett tydligt generellt grundlagsstöd så att enskilds stöd till eller deltagande i rasistisk organisation, terroristgrupp eller annan organiserad brottslighet kan kriminaliseras.

Fel! Okänt namn på

Problembild

I grunden har den organiserade brottsligheten samma drivkrafter om snabb behovstillfredsställelse och bortseende från långsiktiga kostnader både för den enskilde och för samhället som vanliga brott. Skillnaden består i allmänhet av en annan grad av impulsivitet.

Det finns skilda former av organiserad brottslighet, en del av ideologisk karaktär, andra av maffiakaraktär. Det finns många tecken som bekräftar att samhället under avsevärd tid misslyckats helt eller delvis med normöverföringen till de nya generationerna. De rasistiska och naziinspirerade yttringar som drabbat vårt samhälle de senaste åren är ett exempel. Ett annat är de organisationer som under täckmantel av s.k. mc-klubbar bedriver allvarlig kriminell verksamhet. Ett tredje område som fått ökad aktualitet är terroristverksamhet. Den organiserade brottsligheten tenderar dessutom att bli gränsoverskridande.

Det har också visat sig att lagstiftningen mot olovlig kårverksamhet är otillräcklig för att beivra vad som misstänktes vara uppbyggande av en paramilitär styrka.

Behov av ny lagstiftning

I den allmänna preventionen bör ingå klagörande signaler från lagstiftarna. Ett sätt beskrivs av förre JK Hans Stark i SOU 1991:75 vad avser organiserad rasism. Denna rasism utgör en verklig fara såväl för enskilda personer och grupper som för det demokratiska samhället. De senaste årens händelser påvisar behovet av förändringar. Hans Starks förslag att kriminalisera enskilt deltagande i och/eller stöd till sådana organisationer är betydligt effektivare än ropen på förbud mot rasistiska organisationer.

Eftersom Sverige saknar en generell organisationslagstiftning är det svårt – för att inte säga meningslöst – att direkt förbjuda rasistiska eller likvärdiga organisationer. Eftersom det inte finns specificerade bestämmelser om ideella föreningar kan den förening som förbjuds i dag snabbt återuppstå under annat namn i morgon. Därför är det mycket effektivare att kriminalisera det enskilda deltagandet i den typen av organiserad rasism. Ett organisationsförbud skulle inte gå att upprätthålla.

Det är för oss viktigt att lagstiftningen klart och tydligt kriminaliserar den som deltar eller lämnar stöd till en sammanslutning som ägnar sig åt rasistisk förföljelse antingen genom att ligga bakom eller uppmana till allvarliga brott. SOU 1991:75 konstaterade att den av utredningen föreslagna lagstiftningen var riktad mot ”sammanslutningar som strävar efter att med våld eller liknande brottslighet mot person eller egendom förverkliga rasistiska syften” och det är ”den enskildes befattning” med sådana sammanslutningar som skall kriminaliseras. Kriterier för ingripande skall vara någon form av våld, hot eller tvång. Det finns alltså invänt en rad distinkta kriterier i förslaget.

Dessa kriterier kan dessutom användas på ett mer generellt plan än enbart för rasistisk brottslighet.

Under senare år har problemen med den organiserade brottsligheten i form av bland annat vissa förmenta s.k. mc-klubbar kommit i fokus. Men det allvarligaste är förstås den kriminalitet som organisationerna utövar som sådana. Genom den senaste tidens händelser har också sammanslutningar som planerar och ägnar sig åt terroristverksamhet uppmärksammas. Även detta är organiserad brottslighet.

Den organiserade rasismen är egentligen en yttring av det mer generella begreppet organiserad brottslighet. De förslag som lades fram i SOU 1991:75 är med en vidgning av begreppen tydligt användbara för att bekämpa även denna typ av organiserad brottslighet.

Utredaren ville införa begreppet "organiserad rasism" i brottsbalkens brottskatalog (brottsbalken 16 kap. 7 §). Troligen behöver detta justeras till en brottsbenämning som är mer generell, t.ex. "organiserad brottslighet". Men det grundläggande synsätt som utredningen anlägger om att sammanslutningen skall anses medverka eller uppmuntra till brottslighet som innebär hot, våld eller tvång kan anses vara tillräcklig som grund för ingripande. Som synes är detta synsätt generellt till sina karaktär och omfattar inte bara organiserad rasism. Analogin kan alltså användas att omfatta även det vidare begreppet "organiserad brottslighet". Det skulle därför kunna omfatta ett vidare område än enbart rasism.

Det kan nämnas att den tyska strafflagen har ovanstående inriktning där begreppen är generella och inriktas på enskilds deltagande eller stöd för föreningar "vars ändamål och verksamhet är inriktad på att begå straffbara handlingar".

Utredaren av SOU 1991:75 ansåg att det var nödvändigt att i grundlag inskränka föreningsfriheten i 2 kap. 14 § andra stycket RF med hänvisning till organiserad rasism. Paragrafen skulle därmed enligt utredaren få följande lydelse: "Föreningsfriheten får begränsas endast såvitt gäller sammanslutningar vilkas verksamhet är av militär eller liknande natur eller innebär förföljelse av folkgrupp eller annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg eller nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse."

Nuvarande lydelse i RF är: "Föreningsfriheten får begränsas endast såvitt gäller sammanslutningar vilkas verksamhet är av militär eller liknande natur eller innebär förföljelse av folkgrupp av viss ras, med viss hudfärg eller av visst etniskt ursprung."

Enligt vår mening kunde lydelsen i utredningsförslaget enkelt förstärkas genom att ordet "kriminell" tillförs på så sätt att frasen får lydelsen "av militär, kriminell eller liknande natur".

Utredningen föreslog också att den organiserade rasismen i yttrandefrihetsfrågor skulle medföra straffansvar. Rasistiska organisationer och även terroristgrupper kan ha intresse av att skapa publicitet, medan övriga organisationer som ägnar sig åt kriminalitet helst undviker publicitet. Men med en ändrad brottsbenämning kan utredningsförslaget användas för en utvidgning av katalogen av brott i tryckfrihetsförordningen (7 kap. 4 § TF).

Fel! Okänt namn på

Uppdrag

Regeringen bör alltså utreda ett generellt grundlagsstöd för kriminalisering av enskilds deltagande i eller stöd till organisationer som ägnar sig åt kriminell verksamhet. Grundlagsdelen kan med fördel tilldelas Grundlagsutredningen. Följdlagstiftning till en sådan ordning bör ingå i regeringens uppdrag. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 4 oktober 2005

Ingvar Svensson (kd)

Helena Höij (kd)

Olle Sandahl (kd)

Ingemar Vänerlov (kd)

Peter Althin (kd)

Yvonne Andersson (kd)

Tuve Skånberg (kd)